

ชื่อหลักสูตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลา จำนวน ๙ ชั่วโมง
 กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและบริการ
 ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบางมูลนาก
 สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพิจิตร
 ~~~~~

ความเป็นมา

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้นำนโยบายการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ Learn to Earn โดยมีการจัดอบรมอาชีพเสริมในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ New Skill เพิ่มสมรรถนะ Up Skill หรือทบทวนทักษะ Re Skill ให้แก่ผู้เรียนและประชาชนทั่วไป ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพจบแล้วมีงานทำและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชนที่ต้องการมีอาชีพมีรายได้ เพื่อนำไปเลี้ยงครอบครัว ชนบทไทยเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมประจำชาติไทย มีความละเอียดอ่อนประณีตในการเลือกสรรวัตถุดิบ วิธีการทำที่ พิถีพิถัน รสชาติอร่อย หอมหวานสีสวยงาม รูปลักษณ์ชวนรับประทาน และเป็นขนมที่มีความเกี่ยวข้องกับ คนไทยมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการประกอบอาชีพธุรกิจขนมไทย เป็นอาชีพอิสระในการทำมาหากิน และสร้างรายได้ให้กับตนเอง

หลักสูตรการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลา เป็นหลักสูตรอาชีพ เพื่อส่งเสริมอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้รูปแบบ การส่งเสริมการจัดการศึกษา ที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างอาชีพ และรายได้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทพื้นที่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงวัตถุดิบ ระดับพื้นที่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งปลาคืออาหารที่มีคุณค่าของร่างกาย เป็นแหล่งโปรตีนที่มีคุณภาพดี ร่างกายสามารถย่อยได้ง่าย มีกรดอะมิโนที่จำเป็นต่อร่างกายอย่างครบถ้วนที่สำคัญต่อร่างกาย การแปรรูปปลาเป็นการนำปลามาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ยืดอายุการเก็บรักษาปลาให้นานขึ้น ช่วยให้มีอาหารจากปลาบริโภคอย่างไม่ขาดแคลนหรือไม่ใช้ฤดูกาล นอกจากนี้ยังช่วยรักษาคุณค่าทางอาหารของปลา ที่มีประโยชน์ต่อร่างกายและทำให้อาหารมีความปลอดภัยในการบริโภค รวมทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับปลาและเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปด้วย

จากการสำรวจพื้นฐาน รวมถึงการประชามติในหมู่บ้าน พบว่า ชุมชนมีความต้องการรับการส่งเสริมอาชีพ จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบลวังสำโรง สังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบางมูลนาก จึงจัดหลักสูตรการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลา ขึ้นเพื่อพัฒนาอาชีพให้ประชาชนมีงานทำ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง สามารถนำความรู้ไปใช้ ในชีวิตประจำวันและส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลา มีหลักการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการตามความพร้อม ความต้องการของผู้เรียน
๒. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าในการประกอบอาชีพการแปรรูปปลา จากการเลือกใช้ วัตถุดิบ บรรจุภัณฑ์ การคิดต้นทุน และช่องทางการจัดจำหน่าย
๓. เป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้ทั้งตนเองและชุมชน

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลา มีจุดมุ่งหมายดังนี้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้กับตนเองและครอบครัว
๒. เพื่อให้ผู้เรียนตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม
๓. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะบริหารจัดการในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

๑. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลาเรียน จำนวน ๙ ชั่วโมง

๑. ทฤษฎี ๓ ชั่วโมง
๒. ปฏิบัติ ๖ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร
หลักสูตรวิชา การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลา จำนวน ๙ ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑.	ช่องทางการประกอบอาชีพ การแปรรูปปลา	๑. เพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ หลักการแปรรูป และสามารถนำไปใช้ในการ ประกอบอาชีพได้	๑.ความสำคัญของการประกอบ อาชีพการแปรรูปปลา ๒.ความเป็นไปได้ในการประกอบ อาชีพการแปรรูปปลา ๒.๑ ความต้องการของตลาด ๒.๒ การใช้แรงงาน ๒.๓ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ๒.๔ การเลือกทำเลที่ตั้ง ๓. แหล่งเรียนรู้ ๔. การตัดสินใจในการเลือกอาชีพ	๑. วิทยาการบรรยาย อุปกรณ์ ที่ใช้ ในการทำแปรรูปปลาและเทคนิค การเลือกใช้ วัสดุ อุปกรณ์การทำ	๑ ชม.	
๒.	ทักษะการประกอบอาชีพ การแปรรูปปลา	๑. เพื่อให้ผู้เรียนบอก ประวัติของการแปรรูป ปลาได้ ๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกอุปกรณ์การแปรรูป ปลาได้ ๓. เพื่อให้ผู้เรียนบอก วิธีการแปรรูปปลาได้	๑.ประวัติของการแปรรูปปลา ๒.การเลือกวัสดุ-อุปกรณ์ส่วนผสม ของการแปรรูปปลา - การทำปลาสาม ๓. ขั้นตอนการแปรรูปปลา - การทำปลาแดดเดียว ๔. การเก็บรักษาปลาในรูปแบบ ปลาสาม	๑. วิทยาการบรรยายและสาธิต การแปรรูปปลา ๒. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงในการ ทำปลาสาม ๓. วิทยาการและผู้เรียนร่วมกัน สรุปองค์ความรู้ร่วมกัน		๖ ชม.

		๔. เพื่อให้ผู้เรียนบอกวิธีการเก็บรักษาได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย				
๓.	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	๑. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุอุปกรณ์ของแหล่งทรัพยากรได้ ๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาข้อมูลการตลาดวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชนได้	๑.สำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุอุปกรณ์ของแหล่งทรัพยากร ๒. ศึกษาข้อมูลการตลาดวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน ๓. การคิดต้นทุนการผลิตการกำหนดราคาขายการส่งเสริมการขาย	- วิทยาการบรรยายเทคนิคการทำเพื่อให้เกิดเอกลักษณ์และเป็นที่สนใจของผู้ซื้อมากขึ้นรวมถึงสอดแทรกคุณธรรมในการประกอบอาชีพ	๑ ชม.	
๔.	การออกแบบบรรจุภัณฑ์	๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ สามารถเลือกใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ในการแปรรูปปลาได้เหมาะสม	๑. ความสำคัญของบรรจุภัณฑ์ ๒. ประเภทของบรรจุภัณฑ์ ๓. ประโยชน์ของบรรจุภัณฑ์ ๔. การเลือกวัสดุบรรจุภัณฑ์	- วิทยาการและผู้เรียนร่วมกันถอดบทเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒ ๓ ๔	๑ ชม.	

สื่อการเรียนรู้

๑. ศึกษาจากเอกสาร/ ใบความรู้ / แผ่นพับ
๒. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน / วิทยากร / ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติงานระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. แบบประเมินผลการจัดการศึกษาต่อเนื่อง
๓. แบบประเมินความพึงพอใจ

เงื่อนไขการจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีความรู้และทักษะการแปรรูปปลา

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม